

Nr 436

Av herr Kollberg m. fl., om undantag från den allmänna varuskatten för förbrukningsartiklar inom produktionen, m. m.

(Lika lydande med motion nr 363 i Första kammaren)

Angående vissa frågor berörande den allmänna varuskatten

Ett flertal olika omständigheter talar för att kostnadsproblemen och konkurrensförhållandena gentemot utländska företag tillhör de frågor, som kommer att bli synnerligen brännande för de svenska företagen. Vi bör utgå från att det internationella ekonomiska samarbetet under de närmaste åren kommer att fördjupas och att den europeiska ekonomiska gemenskapen kommer att utvidgas och vidareutvecklas. Denna utveckling kommer att skärpa konkurrensläget och skapa ändrade ekonomiska förutsättningar för de svenska företagen samtidigt som ökade avsättningsmöjligheter öppnar sig. För att de senare skall kunna utnyttjas till gagn för det svenska produktionslivet, måste de ändrade konkurrensförutsättningarna beaktas vid utformningen av den ekonomiska politiken. En viktig del inom denna utgör skattepolitiken. Vi vill i denna motion fästa uppmärksamheten vid några för kostnadsutvecklingen och konkurrensförutsättningarna *viktiga detaljer i den nuvarande allmänna varuskatten*. I särskild motion har vissa frågor rörande företagsbeskattningen behandlats.

Som från vår sida tidigare påpekats innebär den nuvarande allmänna varuskatten en blandad konsumtions- och produktionsbeskattning. Genom att uttagas även för förnödenheter som kommer till användning för produktionen (verktyg etc.) och för investeringsvaror kommer varuskatten att verka såsom ett direkt kostnadshöjande element vid produktionen.

Beläggningen av produktionsförnödenheterna med varuskatt medför därutöver andra olägenheter. Beräkningen av beskattningsvärde och varuskattebelopp vållar betydande besvär för såväl de skattepliktiga företagen som beskattningsmyndigheterna. En befrielse från omsättningskatt för produktionsförnödenheterna skulle inte endast sänka produktionskostnaderna utan dessutom friställa arbetskraft och arbetstid för mer produktiv användning. Med nuvarande konstruktion påverkar varuskatten produktionsstrukturen på ett orationellt sätt. Den gynnar integrerade företagsformer och missgynnar underleverantörer. Den kommer härigenom att på ett orättvist sätt drabba många mindre företag med specialtillverkningar för

vidare fabrikation. Som från vår sida framhållits i tidigare sammanhang gäller här berörda problem inte endast industrien utan också jordbruket och fisket liksom handeln och hantverket.

Av här angivna skäl bör *förnödenheter som användes inom produktionen undantas från den allmänna varuskatten*. Då denna fråga är av övervägande teknisk art bör en utredning i angivna syfte lämpligen ske vid sidan om allmänna skatteberedningen och kunna utföras skyndsamt. Som en teknisk lösning att därvid övervägas vill vi här peka på möjligheten att ge företag rätt att från sin för allmän varuskatt skattepliktiga omsättning avdra inköpta förbrukningsartiklar med en livslängd understigande tre år. Med treårsgränsen skulle anknytning skapas till kommunalskattelagens regler för avgränsning av investeringsvaror.

Att varuskatt även uttages för investeringsvaror motiveras stundom med konjunkturpolitiska synpunkter. Denna motivering är enligt vår mening icke hållbar. En särskild investeringsskatt kan vara motiverad i vissa lägen av extrem överkonjunktur men bör då vara tidsbegränsad och tillfällig. Den allmänna varuskatten är emellertid av sina upphovsmän tänkt som en *permanent* skatt. Något konjunkturpolitiskt syfte kan därför inte uttaget av varuskatt på investeringsvarorna nå, utan denna skatteform kommer att övervägande verka kostnadshöjande. Den försämrar därigenom de svenska företagens konkurrensläge i förhållande till utländska företag. Försämringen av konkurrenssituationen för de svenska företagen gäller såväl på hemmamarknaden som på exportmarknaderna. Det bör uppmärksammas, att man i utlandet i allmänhet restituerar på dess exportvaror belöpande indirekt skatt, medan i Sverige icke tillämpas något motsvarande restitutionsförfarande.

Av anförda skäl anser vi det angeläget att allmänna skatteberedningen vid sin översyn av den indirekta beskattningen tar upp även frågan om investeringarnas behandling inom ramen för denna beskattning och därvid beaktar såväl konjunkturpolitiska som kostnads- och konkurrensmässiga hänsyn. Frågan om *investeringarnas* undantagande från varuskatteplikt måste därvid tas upp till behandling.

En annan fråga av betydande räckvidd avseende den allmänna varuskatten gäller i vilket led skatten lämpligen bör uttagas. Denna fråga blev icke tillfredsställande utredd av kommittén för indirekt beskattning.

Nu uttages skatten i detaljhandelsledet och blir härigenom mycket administrativt betungande. Antalet uppbördsskyldiga är i det närmaste 200 000. Konstruktionen medför alltså ett stort extra arbete och besvär för betydande företagargrupper, vilka i de allra flesta fall måste sätta till fritid för att klara av allt det uppbörds- och redovisningsarbete som varuskatten medför för dem. Företagarna har visserligen en viss ersättning för detta arbete, men denna, som av naturliga skäl måste bli schablonmässigt beräknad, kan icke uppväga det besvär som skatten medför.

För att råda bot på dessa olägenheter kan man tänka sig att uttaga skatten i ett tidigare led i produktionen, t. ex. i partihandelsledet. Härigenom skulle man nå den fördelen att antalet uppbördsskyldiga skulle starkt reduceras, men å andra sidan medför detta komplicerade problem för vissa företagsformer och branscher. Vi är därför medvetna om att en omläggning ej kan genomföras utan en ingående utredning med bistånd från expertis inom näringslivets olika grenar.

Med hänsyn till att allmänna skatteberedningen har till uppgift att överse samtliga de problem som är förknippade med indirekt beskattning synes det lämpligt att denna expertutredning utföres inom ramen för skatteberedningens arbete.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla

1. om skyndsamt utredning och förslag om sådan ändring av förordningen om allmän varuskatt att sådan skatt ej skall uttagas på förbrukningsartiklar, som användes för produktionen inom industrien, handeln, hantverket, jordbruket och fisket,

2. att allmänna skatteberedningen, med beaktande av ovan anförda synpunkter, måtte upptaga till ingående prövning frågan om investeringarnas behandling inom ramen för den indirekta beskattningen,

3. att allmänna skatteberedningen erhåller uppdrag att efter särskild utredning av experter från olika grenar av näringslivet pröva frågan om möjligheterna att uttaga den allmänna varuskatten i ett tidigare led, varigenom detaljhandeln skulle befrias från uppbörds- och redovisningsarbetet.

Stockholm den 26 januari 1962

Gustaf Kollberg

C. W. Carlsson

M. Berglund
